

Poul Schlüters tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

2. oktober 1984

Sted

Christiansborg

I de to år, der nu er gået med firkløverregeringen, er der sket en stærk drejning i positiv retning af den danske samfundsøkonomi. Tendensen til internationalt opsving har vi i Danmark udnyttet bedre, end de fleste andre lande har formået. Vi har fået vendt den skæve udvikling, der alvorligt truede Danmarks velstand og velfærd, og det er ikke gået langsommere – men hurtigere – end vi kunne have ventet. Det skyldes ikke mindst den faste økonomiske politik, vi selv har ført i vort eget land i et samarbejde mellem regeringen, folketinget og befolkningen.

På de fleste områder har den nye politik ført til gode resultater. Stigningen i de offentlige udgifter er bragt til ophør. Gennem en fornuftig indkomspolitik og en halvering af prisstigningerne har vi bekæmpet inflationen og forbedret vore arbejdspladers evne til at konkurrere. Vi har fastholdt kronens værdi, vi har brudt med devalueringslinjen. Den danske rente er faldet drastisk, og forskellen mellem renteudgifterne i udlandet og herhjemme er indsnævret væsentligt. Vi oplever nu en betydelig stigning i den danske eksport. Erhvervslivets investeringer accelererer kraftigt. Da firkløverregeringens politik begyndte at vise sine virkninger, stagnerede arbejdsløsheden, men gennem de seneste måneder har vi endelig oplevet, at arbejdsløsheden i Danmark er begyndt at falde. Ungdomsarbejdsløsheden er vi nu på vej til at gøre mærkbart indhug på.

Indtil for et par år siden var det daglig kost at læse om lukning af virksomheder, konkurser og betalingsstandsninger, og næsten intet nyt blev sat i gang.

Modløshed og stagnation var ved at få overtaget overalt. Nu er det anderledes. Vi er så småt i gang med at få mobiliseret noget mere af det initiativ og den ekspansion, den lyst til at tage en risiko og sætte i gang, som afgørende kan bringe os bort fra krisens tid. Men endnu er det kun starten, vi har oplevet. Der er stadig store ressourcer i den danske befolkning, som midlertidigt går til spilde, og som det er vor store opgave at få inddraget i aktivitet til gavn for hvert enkelt menneske selv, men også for samfundet.

For få år siden kunne det se ud som en næsten uløselig opgave at skabe den nye vækst, der var nødvendig for at redde velfærdssamfundet og genskabe trygheden og tilliden til fremtiden. Nu er vi trods alt godt i gang dermed. Det var ikke lykkedes uden talrige tilpasninger, justeringer, opstramninger, beskæringer og forandringer næsten overalt i vore systemer. Med besparelser på kun 1 pct. af vore samlede udgifter i social- og sundhedssektoren, der udgør omkring halvdelen af de samlede offentlige udgifter, er vi kommet mere smertefrit igennem end de fleste andre samfund.

Genopretningen er i fuld gang. Men der er endnu store problemer, som skal løses i de kommende år. Selv om arbejdsløsheden er faldet, ligger den stadig på et niveau mellem 270.000 og 280.000, og den bevæger sig kun langsomt nedad. Den voldsomme stigning i statens underskud er standset og afløst af et faldende underskud på statsfinanserne. Men underskuddet vil endnu i 1985 være på omkring 40 mia kr., og statsgælden vil stige også i de kommende år. Det samme gælder Danmarks gæld til udlandet.

Derfor er det helt nødvendigt, at vi holder fast i de resultater, der nu er nået, og ikke giver op på halvvejen. Det ville være synd at sætte de gode resultater over styr ved i letsind at tro, at nu går det hele nok alligevel. Vi må ikke falde tilbage til en underskudspolitik, der hurtigt vil indsnævre vore manøvre muligheder

meget betydeligt. Og det er svært at rette op på 20 års gældsætning til udlandet. Det tager også tid.

Det tager år endnu at genskabe Danmarks internationale omdømme og at skabe grundlag for, at der er et job til enhver, som ønsker arbejde. Der er et stykke vej endnu, før vi har moderniseret det danske samfund i overensstemmelse med en holdning, der bygger på det enkelte menneskes ansvarsbevidsthed og vilje og evne til først og fremmest selv at gøre en indsats for sin egen og sin families situation. Det kræver lang tid at skabe et samfund, der giver mennesker større valgfrihed omkring formningen af deres egen tilværelse. Kun gennem en stadig indsats kan vi begrænse formynderiet over for det enkelte menneske og give borgerne selv friere mulighed for at vælge og tage et ansvar for deres valg. Det tager tid at føre en politik igennem, der styrker borgernes stilling i forhold til vore mange offentlige systemer, og som klart lægger vægten på indhold og kvalitet såvel i det enkelte menneskes tilværelse som i kulturliv, kirke og skole.

Når vi engang i kraft af genopretningspolitikken har kæmpet os væk fra de underskud og den letsindige gældsætning, som var kursen fra 1975 til 1982, vil den danske befolkning få friere valgmuligheder på alle områder. Vi er endnu bundet af en skyhøj gammel gæld. Men nu låner vi da ikke længere for at finansiere stigende offentlige udgifter, men alene før at kunne betale skyldige renter. 'Nu er vi dog nået så vidt, at underskuddet i statsfinanserne er mindre end statens rentebyrde. Uden renterne havde vi overskud. Det går den rigtige vej, og det er gået hurtigt. Jeg mener, vi har levet op til de mål, vi satte os for to år siden.

Da jeg den 5. oktober 1982 forelagde regeringens genopretningspolitik for folketinget, sagde jeg bl.a.:

»Vi ønsker ikke i dag at foregøgle nogen, at man, hvis bare man følger regeringens politik, i løbet af et år eller to vil have løst alle vanskelighederne, så vi straks igen kan begynde at lempe på den økonomiske politik; så let er det ikke. Både arbejdsløsheden, underskuddet på betalingsbalancen og underskuddet på statsbudgettet vil være problemer, vi kommer til at slås med en lang række år frem i tiden her i folketinget, og uanset hvem der er regering. Vi må i alle tilfælde regne med en ret betydelig stigning i statsgælden også i de kommende år.«

Det var, hvad vi dengang stillede i udsigt. Vi kunne have opnået bedre resultater og hurtigere resultater, hvis vi havde fået regeringens forslag gennemført fuldt ud. Vi havde foreslået over de to år at spare 5-6 mia kr. mere, end vi kunne få flertal for. Men længere ønskede vi heller ikke at gå, for – som jeg også sagde dengang – »vi skal finde den duelige balance. Både erhvervslivet og husholdningerne skal have tid til at tilpasse sig. Vi skal ikke stramme så kraftigt, at vi bare forstærker erhvervslivets vanskeligheder og slår virksomheder i stykker. Så ville vi også let skade eksporten. Der er jo mange eksportvirksomheder. . . der er helt afhængige af det grundlag, de har på det danske hjemmemarked.«

Den balance, vi dengang talte om, har vi fastholdt.

Forbedringen i udviklingen træder tydeligt frem, når man analyserer den udvikling, der er sket i efterspørgslen sammensætning.

I tiårsperioden fra 1972 til 1982 var den reale stigning i Danmarks bruttonationalprodukt i gennemsnit kun omkring 2 pct. om året. Det var ca. 1 pct. under den årlige stigning i EF-landene under ét.

De seneste skøn regner faktisk med en årlig stigning i BNP på over 3 pct. fra 1982 til 1985. Til sammenligning regner OECD med en årlig stigning i EF-landene på ca. 2 pct. Vi klarer os altså nu bedre end de andre, og før var det omvendt.

Samtidig er der sket en betydningsfuld ændring i sammensætningen af den efterspørgsel, der ligger bag stigningen i produktionen og beskæftigelsen.

I perioden fra 1972 til 1982 kom tre fjerdedele af stigningen i den samlede efterspørgsel fra det private og det offentlige forbrug, mens kun en fjerdedel kom fra eksporten og fra investeringerne. Det offentlige forbrug steg i denne periode med i gennemsnit 4 pct. om året, mens investeringerne samtidig viste et markant fald.

Den udvikling er nu vendt om. Vi har standset real væksten i de offentlige udgifter, og investeringerne viser en stærkt stigende tendens. Derfor regner vi nu også med, at ca. tre fjerdedele af efterspørgselsstigningen fra 1982 til 1985 vil komme fra eksporten og fra investeringerne, mens kun en fjerdedel vil komme fra det private forbrug.

Denne drejning er udtryk for, at det er lykkedes for regeringen gennem sin genopretningspolitik at afløse en uholdbar stærk vækst i den offentlige sektor med et mærkbart opsving i den private sektor, båret frem af en kraftig stigning i eksporten og i investeringerne.

Denne drejning af udviklingen finder også et klart udtryk i beskæftigelsesudviklingen. Fra 1977 til 1982 mistede vi omkring 150.000 arbejdspladser i den private sektor. Der har ganske vist været rejst tvivl om den stigning i beskæftigelsen på 50.000 i det sidste år, som ATP-tallene viser. Men tallene for beskæftigelsen i industrien og bygge- og anlægssektoren taler deres tydelige sprog. Fra maj 1980 til maj 1983 faldt beskæftigelsen i disse to sektorer med 67.000. Fra maj i fjor til maj i år er den steget med 26.000.

Samtidig – og det er jo bemærkelsesværdigt – er den kraftige forøgelse af beskæftigelsen i den offentlige sektor ophørt.

Virksomheden på arbejdsløshedstallene er endnu beskeden på grund af den fortsatte vækst i arbejdsstyrken. Da regeringen trådte til, var arbejdsløshedstallene præget af en kraftigt stigende tendens. Men nu går det dog klart den rigtige vej.

Der tegner sig et billede af en samfundsøkonomi med en stigende produktion og beskæftigelse i den private sektor, og dette opsving er – i modsætning til tidligere – især båret frem af en kraftig stigning i eksporten og i investeringerne.

Alle foreliggende oplysninger tyder på, at disse tendenser også vil gøre sig gældende fremover. Erhvervslivets ordreindgang, dets ordrebeholdninger og udviklingen i erhvervs- byggeriet tyder på, at fremgangen i eksporten og investeringerne vil fortsætte.

Underskuddet på betalingsbalancen blev formindsket væsentligt fra 1982 til 1983, hvor det blev nedbragt fra 19 mia kr. til 11 mia kr.

Det begyndende opsving har imidlertid – som det jo er uundgåeligt – trukket en kraftig forøgelse af importen med sig til lageropbygning og til investeringsformål. I forbindelse med en vis forøgelse af importen til forbrug har det i den forløbne del af året medført en forringelse af betalingsbalancen. Endvidere er betalingsbalancen selvsagt blevet hårdt belastet af den høje dollarkurs.

Så vidt man kan se, er stigningen i underskuddet ophørt. Det er imidlertid givet, at underskuddet på betalingsbalancen i 1984 vil blive større end i 1983. Det seneste skøn viser et underskud på 16 mia kr. i 1984.

Importen synes nu at være stabiliseret, mens der er en stærk forventning om, at stigningen i eksporten vil fortsætte på et højt niveau.

Vi regner med, at betalingsbalancen vil forbedres i årets sidste måneder, og at tendenserne til en forbedring vil fortsætte ind i 1985. Skulle disse forventninger ikke holde stik, vil det på et senere tidspunkt kunne blive nødvendigt at justere finanspolitikken for at lægge en dæmper på forbrugsefterspørgslen. Men regeringen mener, at det har været rigtigt at acceptere en midlertidig stigning i betalingsbalanceunderskuddet for at skabe spillerum for det begyndende opsving.

Imidlertid må vi selvfølgelig gøre os klart, at efter 20 år i træk med underskud på betalingsbalancen er der meget snævre grænser for, hvor store underskud vi fortsat kan leve med. Det er fortsat regeringens mål at opnå ligevægt på betalingsbalancen i 1988. Dette forudsætter, at vi fastholder en stram kurs i den økonomiske politik.

Når det har været muligt at fremkalde den positive vending i udviklingen i produktionen og beskæftigelsen, bygger det efter vor opfattelse på tre afgørende elementer i den økonomiske politik.

Det har for det første været en helt afgørende forudsætning, at det er lykkedes at forbedre danske arbejdspladsers konkurrenceevne på de internationale markeder og over for importen. Det er sket gennem et massivt rentefald, som har mindsket forskellen mellem den danske rente og renten i de lande, vi skal konkurrere med, og gennem en indkomspolitik, som har mere end halveret stigningen i de danske lønomkostninger og givet virksomhederne en mere sikker forventning med hensyn til lønudviklingen.

Det har været af afgørende betydning, at det er lykkedes at standse realvæksten i de offentlige udgifter. Derigennem er det bl.a. lykkedes at standse den selvforstærkende vækst i statens underskud og skabe grundlaget for en gradvis formindskelse af dette underskud.

Endelig har det været et nødvendigt led i økonomiske politik, at der er ført en så stram finanspolitik, at der ikke på noget tidspunkt er sket, hvad vi kunne kalde en eksplosion i det private forbrug.

Da den positive udvikling i produktionen og i beskæftigelsen må og skal fortsætte i de kommende år, samtidig med at vi når den tilsigtede ligevægt på betalingsbalancen i 1988 og ligevægt på statsfinanserne omkring 1990, er det nødvendigt, at disse grundlæggende elementer i genopretningspolitikken videreføres i de kommende år.

Regeringen tillægger det derfor afgørende betydning, at vi i foråret har kunnet indgå en aftale med det radikale venstre om indkomspolitikken og om den offentlige udgiftspolitik i 1985, og at vi har opnået en aftale med de kommunale organisationer om retningslinjerne for de kommunale budgetter for 1985.

Den indkomstpolitiske del af aftalen med det radikale venstre er udtryk for en enighed om, at der også i de kommende år skal føres en stram indkomstpolitik, som holder stigningen i pengeindkomsterne inden for rammer, som muliggør en fortsat forbedring af vore arbejdspladsers konkurrenceevne. Da der også hos

vore konkurrenter nu føres en bevidst antiinflationspolitik, vil det i praksis betyde, at stigningen i lønomkostningerne skal holdes inden for rammer, der er væsentligt snævrere end i indeværende overenskomstperiode.

Det var åbenbart, at denne målsætning umuligt kunne nås, hvis den automatiske dyrtidsregulering blev genindført. For at skabe sikkerhed på dette punkt gennemførte vi allerede i foråret en toårig forlængelse af suspensionen.

Det må nu påhvile arbejdsmarkedets organisationer at forhandle og afslutte overenskomster, som tager det nødvendige hensyn til produktion og beskæftigelse og dermed viser en stærk solidaritet over for de arbejdsløse. Regeringen forventer, at parterne på arbejdsmarkedet gennemfører overenskomster, hvor stigningen i lønomkostningerne ligger et par procent under den udvikling i lønomkostningerne, som forventes hos vore vigtigste konkurrenter. Vi synes, erfaringerne klart har vist, dels at reallønnen ikke sikres bedre ved store nominelle lønstigninger end ved små, dels at den tilbageholdenhed, der er vist i indeværende overenskomstperiode, effektivt har styrket produktionen og beskæftigelsen.

Det har været et led i bestræbelserne for at sikre en indkomstudvikling, der kan være til gavn for produktion og beskæftigelse, at regeringen fører trepartsdrøftelser med arbejdsmarkedets parter.

Aftalen med det radikale venstre indebærer dernæst, at realværdien af de offentlige udgifter ikke må stige i 1985. Det forudsætter justeringer og omprioriteringer inden for de offentlige budgetter. Udmøntningen af enigheden herom vil

fremgå af regeringens ændringsforslag til finanslovsforslaget, som forelægges finansudvalget den 15. oktober.

Denne totale ramme for de offentlige udgifter omfatter både staten og kommunerne. Regeringen har da også med tilfredshed noteret sig den indsats, der i 1983 blev gjort i kommunerne med omstillinger og besparelser. Den kommunale økonomi under ét hviler på princippet om uændret aktivitetsniveau og uændret skat.

Også den kommunale økonomi præges nu i stigende omfang af det økonomiske opsving. På indtægtssiden giver det sig udslag i stærkt stigende skatteindtægter. Det er afgørende, at disse konjunkturskabte forbedringer af kommunernes økonomi hverken må omsættes i faldende kommunale skatteprocenter eller i stigende kommunale udgifter. Vi må se i øjnene, at vi ikke har råd til nogen af delene i de kommende år.

Vi har faktisk et underskud på statsbudgettet på ca. 40 mia kr., og det skal vi dække ind ved at optage lån.

Baggrunden for dette underskud er bl.a. at vi udbetaler ca. 24 mia kr. til kommunerne, men samtidig har så kommunerne en likviditet, som ved udgangen af 1984 vil være af størrelsesordenen 17 mia kr. Jeg tror, enhver må kunne se, at dette ikke er holdbart.

Derfor ønsker regeringen, at de konjunkturbetingede overskud overføres som bidrag til at nedbringe statens underskud. Regeringen agter snarest at gennemføre drøftelser med de kommunale organisationer om, hvorledes en sådan overførsel bedst kan ske. Regeringen skønner, at de konjunkturbetingede overskud for 1985 andrager mindst 4 mia kr. For 1986 må der forventes nye betydelige konjunkturbetingede overskud i kommunerne.

Efter drøftelser med de kommunale organisationer vil regeringen fremsætte lovforslag, der fastlægger rammerne for den varige konjunkturregulering af kommunernes økonomi.

Jeg må i det hele taget understrege vigtigheden af, at vi alle er tilbageholdende med forbruget i de kommende år. Når vi nu er i en situation, hvor konjunkturerne atter går opad i hele den vestlige verden, burde det være overkommeligt for os ikke at øge det private forbrug, men i stedet spare noget mere op. Kun derved vil der blive mulighed for den opgang i investeringerne, som er en afgørende forudsætning for en fortsat ekspansion i vore eksporterhverv.

De elementer i regeringens politik, jeg her har omtalt, er helt nødvendige for en videreførelse af genopretningspolitikken med et godt resultat for produktion, beskæftigelse og betalingsbalance.

Men de er selvfølgelig på længere sigt ikke tilstrækkelige. Regeringen vil derfor i dette og i de kommende folketingsår iværksætte meget vidtgående reformer og

omstruktureringer for at tilpasse vort samfund bedre til de udfordringer, vi vil møde i de kommende tiår.

Vi vil derfor fremsætte forslag, som kan fremme den nødvendige strukturomlægning i det danske samfund, så der lægges maksimal vægt på at styrke de dele af vort erhvervsliv, som er orienterede mod fremtiden og mod den nye teknologiske udvikling. Vi skal i højere grad end hidtil lette vilkårene for de mennesker, der vil sætte noget nyt i gang. Det betyder, at vi også må tilpasse de offentlige aktiviteter. Det samlede ressourceforbrug må indtil videre holdes konstant. Men der må foretages omlægninger, så vi bl.a. på uddannelses-, forsknings- og teknologiområdet kan tage de nye opgaver op, som må løses, så vi styrker vore erhvervs vækstmuligheder.

Vi har i de kommende år fortsat brug for at skabe de bedst mulige vækstmuligheder – naturligvis – for vore traditionelle erhverv. Landbrug, fiskeri, håndværk, industri, handel og søfart vil fortsat være af kæmpemæssig betydning både for beskæftigelsen og for valutaindtjeningen. De omfattende strukturproblemer i landbruget behandles i øjeblikket i en landbokommission. Men vi tror, at styrkelsen af de traditionelle erhverv fortrinsvis bør ske ved at forbedre det almindelige erhvervsklima og styrke konkurrenceevnen. Vi mener, det må være muligt efterhånden at afvikle de fleste af de bestående erhvervsstøtteordninger og i stedet koncentrere indsatsen om at vinde med i det nye, der er på vej.

Vi er allerede et godt stykke inde i det, vi kalder informations- og kommunikationssamfundet. Der er vel ingen tvivl om, at disse nye teknologiske landvindinger i hastigt tempo vil komme til at præge en stadig stigende del af produktionsprocesserne og præge hele samfundsudviklingen. Det betyder ikke, at den teknologiske udvikling med ét slag vil ændre vor hverdag. Men hvis vi

forstår at udnytte den nye teknologi rigtigt, så vil den på længere sigt kunne åbne store muligheder for gradvis at forbedre tilværelsen på næsten alle områder. Udviklingen skal selvfølgelig ikke løbe løbsk, men den skal foregå under stadig hensyntagen til bevarelsen af kulturelle og menneskelige værdier. På den anden side vil vi vel sakke håbløst agterud, hvis vi ikke fremmer udviklingen på disse områder i Danmark, og hvis vi ikke finder vor plads også i det europæiske teknologiske mønster, som nu er ved at udvikle sig.

Etableringen af et landsdækkende bredbåndsnet er et af de områder, hvor vi kan bidrage til, at den danske udvikling på teknologiområdet får et skub fremad. Det er derfor regeringens håb, at vi meget snart kan få truffet de nødvendige beslutninger, så arbejdet kan komme i gang.

Dernæst har regeringen iværksat et omfattende teknologisk udviklingsprogram. Det er regeringens opfattelse, at vi skal prioritere støtte til forsknings- og udviklingsprogrammer højt, og at vi skal forbedre vilkårene for folk, som sætter noget nyt i gang. Det er nødvendigt også at arbejde på lang sigt. Derfor agter regeringen at styrke den grundforskning, som er en afgørende forudsætning for, at vi også i de kommende årtier kan være med i udviklingen.

Tilpasningen til de nye produktionsstrukturer, som vi ved er på vej, forudsætter et smidigt og velfungerende arbejdsmarked og en sådan uddannelsesstruktur, at vi undgår, at paradoksproblemerne får lov til at vokse sig store. Vi skal selvfølgelig undgå at komme i en situation, hvor vi mangler arbejdskraft på centrale felter samtidig med, at vi fortsat har en betydelig ledighed.

Derfor ønsker regeringen at styrke de eksisterende efteruddannelsestilbud og at afsætte yderligere beløb til en udbygning af voksenuddannelserne, bl.a. med det sigte at sikre en erhvervsmæssig efteruddannelse på de områder, hvor der ikke i dag findes tilbud, og hvor det kan forudses, at der vil blive mangel på kvalificeret arbejdskraft i de kommende år. Det er regeringens opfattelse, at en sådan udvidelse af efteruddannelsestilbudene kan motivere en begrænsning af de traditionelle beskæftigelsesforanstaltninger som jobtilbud og jobskabelse. En sådan omlægning tror vi vil være mere effektiv og fremadrettet.

Samtidig er det vigtigt at spore de unge ind på uddannelsesområder, der svarer til, hvor der i fremtiden bliver flere job. Regeringen finder det nødvendigt i de kommende år at begrænse antallet af pladser på uddannelser med dårlige beskæftigelsesudsigter, men det skal ske samtidig med, at der sker en kraftig udbygning af de uddannelser, hvor vi kan forudse en kraftig forøgelse af jobchancerne i de kommende år.

Regeringen finder, at tiden er inde til en reform af arbejdsløshedsforsikringen, som ikke på alle felter fungerer tilfredsstillende nu. Regeringen vil derfor fremsætte forslag til en dagpengereform, som lægger større vægt på forsikringsprincippet end det nuværende system. Det er ikke hensigten, at reformen ved sin gennemførelse skal indebære besparelser for det offentlige.

Hovedsigtet er nemlig, at statens bidrag til arbejdsløshedsforsikringen fastsættes hvert år til et bestemt beløb pr. ledig og pr. efterlønsmodtager. Medlemmernes bidrag vil ikke afhænge af ledigheden i de forskellige kasser, men medlemmer af kasser med et højere ydelsesniveau end gennemsnittet bør også betale større bidrag.

Samtidig tilskyndes til oprettelse af tillægsforsikringsordninger, som kan sikre medlemmerne en yderligere dækning i forhold til arbejdsfortjenesten. Disse tillægsforsikringer, som fuldt ud skal finansieres af medlemmerne, kan tilpasses forholdene inden for de enkelte områder og derigennem efterhånden bidrage til at forenkle reglerne i den almindelige dagpengeordning.

Ungdomsarbejdsløsheden er for første gang faldende trods den stærkt stigende tilgang af unge. Der afvises i år 20 pct. færre end sidste år i uddannelserne. Det skyldes naturligvis de mange tusinde nye uddannelsespladser og de mange tusinde nye private job, som især er kommet de unge til gode. Men der vil endnu – det må vi se i øjnene – være et ungdomsarbejdsløshedsproblem, som kræver en stor indsats.

Regeringen har hele tiden prioriteret uddannelsesprojekter højere end mere kortsigtede arbejdstilbud – med det resultat, at der i dag er flere unge under uddannelse end nogen sinde før. Denne prioritering af indsatsen ønsker regeringen at fremme gennem en omlægning af de gældende ordninger.

På pensionsområdet finder regeringen tiden inde til en mere samlet overvejelse af problemerne. Vi ved, at gennem årene er der gennemført en række pensionslove, men de er ikke i særlig høj grad koordineret godt indbyrdes. Regeringen finder, at det er en svaghed, at de eksisterende ordninger faktisk alle forudsætter en fuldstændig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Det betyder ofte en meget pludselig og meget voldsom omvæltning i et menneskes tilværelse. Derfor mener vi, at af hensyn til de ældre bør der skabes adgang til en mere gradvis overgang fra arbejdsmarkedet til pensionisttilværelsen gennem en delpensionsordning.

Samtidig bør pensionernes samspil med de indtægtsafhængige sociale ydelser og indkomstskatten lettes. Gennemførelsen af en skattereform vil i sig selv kunne bidrage hertil. Det største problem på pensionsområdet mener vi er den store forskel, der efterhånden skabes mellem de store grupper, der har en pensionsordning, og den endnu større gruppe af lønmodtagere, og selvstændige, som slet ikke har nogen pensionsordning. Det er derfor regeringens hensigt at fremsætte forslag til en kraftigt udbygget pensionsopsparingsordning, som kan tilskynde alle erhvervsaktive – lønmodtagere såvel som selvstændige – til at oprette pensionsordninger.

Regeringen vil indlede forhandlinger om skattereformen med de partier i folketinget, der ønsker at medvirke til en konstruktiv løsning på dette vigtige lovgivningsområde. Målet må være i denne samling at opnå enighed om principperne for udformningen af skattereformen med så bredt et flertal i folketinget som muligt. Skattereformen skal nok gennemføres gradvis over nogle år, og regeringen ønsker lovgivningsarbejdet fremmet, så iværksættelsen af den samlede reform kan påbegyndes hurtigst muligt.

Regeringens mål er at få fjernet de meget høje marginalsatser, som rammer store dele af befolkningen. Det vil fjerne de væsentligste tilskyndelser til skattetænkning, og det vil fremme arbejdsomhed og initiativ.

Moderniseringsprogrammet for den offentlige sektor mener vi skal udbygges. Vi undersøger i øjeblikket, om de nuværende regler for planlægning kan forenkles. Der arbejdes med en bedre betjening af borgerne, vi arbejder med

fortsat regelsanering, og vi tilstræber en bedre uddannelse af personalet på alle områder. Der er allerede taget skridt i retning af en højere grad af markedsstyring og et friere forbrugsvalg inden for den offentlige sektor. Der er behov, tror vi, for at gå videre ad den vej.

Jeg talte før om den betydning, det har, at Danmark følger med i den teknologiske udvikling i de kommende år. Vi tror, den offentlige sektor vil kunne yde et væsentligt bidrag til det. Følger den offentlige sektor med i udviklingen, kan der ske en vidtrækkende modernisering af forvaltningen. Den kan gøres mere effektiv og mere rationel, samtidig med at vi kan understøtte udviklingen i danske virksomheder med udviklingskontrakter og et tæt samarbejde overalt.

Vi skal i den kommende tid tage stilling til en lang række meget store investeringsprojekter. Lad mig nævne hybridnettet, TV-2 og forbindelserne over Store Bælt og Øresund. Det er nødvendigt, at vi foretager en prioritering af de nødvendige opgaver og også en tidsmæssig placering af dem, så de nøje bliver indpasset i samfundsøkonomien som helhed. Regeringen vil derfor fremlægge et revideret offentligt investeringsprogram.

Endelig vil regeringen fremsætte forslag til en ændret finansiering af udgifterne inden for den sociale sektor. Formålet er at sikre, at de ansvarlige myndigheder selv bærer udgifterne ved foranstaltningerne, og at borgerne gives de mest hensigtsmæssige tilbud – uafhængigt af refusionsovervejelser. Samtidig vil regeringen og kommunerne i fællesskab arbejde på en omstilling i social- og sundhedsforvaltningerne, således at det enkelte menneske støttes i at påvirke sin egen situation. En af vejene bliver at give borgerne og institutionerne større valgfrihed og give dem større økonomisk ansvar.

Regeringen lægger vægt på en effektiv videreførelse af miljøpolitikken. Der vil i de kommende år især være behov for at styrke indsatsen på levnedsmiddelområdet, indsatsen for at beskytte grundvand, søer og vandløb mod forurening og indsatsen for at begrænse luftforureningen.

Disse initiativer er udtryk for, at vi, samtidig med at vi konsekvent viderefører genopretningspolitikken, ønsker at føre udviklingen videre frem og skabe bedre muligheder for den danske befolkning i de kommende årtier. En positiv udvikling i økonomien er det nødvendige grundlag for det, som er vor egentlige målsætning: at skabe større reel tryghed, at give det enkelte menneske større muligheder for selv at vælge og for selv at forme sin tilværelse, at skabe bedre grobund for et rigt og nuanceret kulturliv og at forbedre miljøet og forbedre befolkningens sundhed gennem øget forebyggende indsats. Kort sagt: at gøre tilværelsen lysere, rigere og tryggere for os alle.

Tilsammen udgør de ting, jeg her har omtalt, et omfattende program for strukturændringer i vort samfund i de kommende år. En hel del af initiativerne vil blive taget allerede i dette folketingsår. Andre vil komme senere i valgperioden.

Med hensyn til det konkrete arbejdsprogram for det folketingsår, vi begynder nu i dag, skal jeg tillade mig som sædvanlig at henvise til den skriftlige del af åbningsredegørelsen.

Når jeg derefter vender mig til de udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer, vil jeg starte med at understrege den betydning, regeringen tillægger det, at der bygges på bred enighed her i folketinget om de grundlæggende linjer i vor udenrigs- og sikkerhedspolitik. Regeringen håber, at vi kan bidrage til at styrke denne enighed gennem udarbejdelsen af en ekspertredegørelse om Danmarks sikkerhedspolitiske situation. Når den er færdig, vil den blive forelagt folketinget som grundlag for forhandlinger om vore sikkerhedspolitiske problemer.

Den brede enighed omfatter ganske klart også Danmarks medlemskab af NATO og et fælles ønske om at bidrage til opretholdelsen af en stabil sikkerhedspolitisk situation i Europa og at medvirke til at mindske spændingen mellem Øst og Vest.

I overensstemmelse med de dagsordener, der er blevet vedtaget her i folketinget, vil regeringen støtte alle bestræbelser, der kan bidrage til en genoptagelse af Genèveforhandlingerne om mellemdistanceraketterne og om nedskæringer af de strategiske kernevåben, ligesom regeringen vil virke for en begrænsning af rustningerne, hvor det måtte vise sig muligt.

I sommer indgik regeringspartierne og socialdemokratiet en aftale om forsvarets ordening i de kommende tre år. Denne aftale fastholder forsvarets nuværende formål og opgaver. Danmarks forsvar indgår fortsat som en integreret del i Atlantpagtens forsvarssystem. Vi prioriterer arbejdet i enhedskommandoen og samarbejdet med de lande, der stiller forstærkninger til rådighed, højt. De praktiske forberedelser til at kunne modtage og støtte sådanne styrker vil blive fortsat. Regeringen tillægger det stor betydning, at der gennem denne treårige forsvarsaftale er skabt sikkerhed om forsvarets rammer, og at den bekræfter, at der fortsat står et stærkt folketingsflertal bag Danmarks forsvar.

Under den nuværende FN-generalforsamling forventes Danmark som bekendt indvalgt i Sikkerhedsrådet. Vi erkender fuldt ud det ansvar, som Sikkerhedsrådsmedlemskabet indebærer, og vil søge at fremme rådets evne til at nå til en enig og dermed virksom indsats.

Regeringen hilser det med tilfredshed, at der i sommer blev opnået principiel enighed om EFs fremtidige finansiering. Landbrugspolitikken og finansieringssystemet er blevet bibeholdt i deres grundlæggende udformning. Det tillægger vi afgørende betydning. Ordningen gør det muligt at videreføre EFs nuværende aktiviteter, at igangsætte nye aktiviteter og til sin tid at optage Spanien og Portugal.

Den konkrete udmøntning af disse spørgsmål er endnu ikke afsluttet. Der pågår unægtelig netop i øjeblikket forhandlinger herom i Ministerrådet. Men set i et bredere perspektiv ser det ud til, at der er basis for, at EF nu bevæger sig ud af den hidtidige stilstand og mere fremadrettet udbygger og styrker det europæiske samarbejde såvel politisk som økonomisk, og det lægger regeringen vægt på. Samtidig med at vi bidrager til den udvikling, skal vi fortsætte og udbygge det nordiske samarbejde. Vi har fra dansk side været særdeles tilfredse med, at valutakursforholdene i det europæiske valutasamarbejde inden for EMSen trods den stærke stigning i dollarkursen i 1984 har været præget af stor stabilitet. Fortsat stabilitet i EMS-samarbejdet vil være en god baggrund for den faste kronkurs politik, som er et hovedelement i regeringens økonomiske politik.

Grønland træder ud af EF ved årsskiftet. Problemerne i forbindelse med

Grønlands udtræden synes vi er blevet løst på en måde, som muliggør en fortsat god udvikling i forholdet mellem Grønland og vore samarbejdspartnere i EF. Grønlands udtræden af EF ændrer ikke forholdet mellem Danmark og Grønland, og regeringen har tillid til, at der inden for riget fortsat vil bestå et godt og tillidsfuldt samarbejde med hjemmestyret i Grønland og på Færøerne.

Bistandssamarbejdet med udviklingslandene vil blive videreført efter de hidtidige retningslinjer. Vi undersøger mulighederne for at effektivisere planlægningen og gennemførelsen af de danskstøttede udviklingsprojekter.

Den redegørelse, jeg nu har afgivet, er udtryk for, at regeringen og folketinget står over for en række store og krævende opgaver, som skal løses i dette og de følgende folketingsår.

Regeringens politik har i løbet af to år skabt en markant og positiv vending i udviklingen i vort samfund. På alle områder er vi nu på vej mod en bedre balance. Men vi skal i de kommende år fastholde de gode resultater, der er skabt, og vi skal nå yderligere fremskridt i retning af faldende ledighed og formindskelse af underskuddene på betalingsbalancen og statsbudgettet. Det kan kun lykkes gennem en konsekvent videreførelse af regeringens politik.

Samtidig skal vi leve op til de udfordringer, den rivende udvikling stiller os overfor. Vi skal tilpasse os fremtiden. Derfor er det nødvendigt, at vi i de kommende år gennemfører reformer og strukturtilpasninger, som gør ikke alene vort erhvervsliv, men hele det danske samfund bedre egnet til at udnytte de muligheder, som den teknologiske udvikling giver os.

De beslutninger, vi træffer i disse år, vil blive afgørende for, om vi skal møde det nye årtusind som et land i fortsat fremgang eller som et land, der er sakket håbløst agterud i udviklingen.

Det er under det ansvar, vi og arbejdsmarkedets parter, erhvervslivet og hele den danske befolkning skal fortsætte med at løse både de nære og de langsigtede opgaver.

Regeringen indbyder folketingets partier til et fordomsfrit og konstruktivt samarbejde om løsningen af disse store opgaver.

Jeg foreslår, at vi indleder det nye folketingsår med et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-aabningstale-1984>